

Euro, 29.3.2010, Dietní kůra pro akademiky

MARTIN RYCHLÍK

FINANCOVÁNÍ VĚDY

Kritici „olbřímí instituce“, již je údajně **Akademie věd ČR** (AV) s 54 ústavů, se během roku dočkají odpovědí, jak zdárně jednotlivé instituty bádají. Stát spouští audit české vědy, o nějž se postará firma Technopolis, ale i sama AV zahajuje prověrky všech pracovišť.

„Schvaluje metodiku. Samo prezenční hodnocení pracovišť zahraničními hodnotiteli by mělo proběhnout během září a října, celé hodnocení pak uzavře jarní Akademický sněm 2011. Ale takové výsledky, abychom mohli uvažovat o finančních dopadech na jednotlivé ústavy, budeme znát už koncem roku. Zjistíme, co v AV být má, a co nemusí,“ řekl týdeníku EURO předseda **Jiří Drahoš**.

NĚKTERÉ ÚSTAVY MOHOU SKONČIT

„Pro hodnocení je stanovena stupnice v kategoriích A (vynikající) až E (nevyhovující). Uvidíme, zda pracoviště, která dostanou D, mají ještě fungovat. Budeme uvažovat i o velmi vážných restrukturalizačních změnách. Nechci předjímat, ale zeštíhlení AV nevyklučují. Vedení ovšem nechce zeštíhlovat za každou cenu, ale pokud se máme kriticky podívat na ústavy, tak to pravděpodobně znamená, že ne všichni obstojí,“ říká Drahoš, dle něhož je možná i integrace či rozvoj perspektivních týmů. AV se pravidelně hodnotí asi v pětiletých intervalech od založení roku 1993 (naposledy byly ústavy rozděleny do skupin A, B, C v období let 2004 až 2005), ale vedení by chtělo k chystanému auditu více přihlížet.

„Cíle jsou jasné: posoudit úroveň všech pracovišť a na základě toho navrhnout ještě diferencovanější financování. Nejsem rád, když akademii někdo říká: ‚Hodnoťte se!‘, ale přitom jsme snad jediná instituce v Česku, která se takto pravidelně kontroluje,“ tvrdí. Pro všech devět sekcí věd budou sestaveny komise, jež jmenují zahraniční hodnotitele. Ti budou vycházet jednak z kvantifikovatelných kritérií (publikace v uznávaných časopisech, monografie, patenty, citace), ale měli by též osobně navštívit ústavy. Audit má být pro AV též argumentem v diskusi ohledně financování vědy. Rozpočet akademie se letos snížil z loňských 5,887 na 5,149 miliardy korun, přičemž původně měli vědci dostat 4,61 miliardy s výhledem na redukci v dalších letech až na 3,755 (2011) a 2,813 (2012) miliardy.

PROČ ZROVNA MY JSME BĚČKO?

A snížení prostředků už na ústavy doléhá. „Rozpočet nám byl snížen o cca deset procent, tudíž musíme šetřit na provozu. Snížili jsme počet úvazků, platy jsme se snažili nesnižovat, ale někde došlo i k tomu,“ řekl týdeníku EURO Jan Řídký, ředitel **Fyzikálního ústavu**. „Museli jsme snížit mzdové výdaje asi o šestnáct procent, nemůžeme přijmout některé mladé pracovníky po návratu z dlouhodobých pobytů v zahraničí,“ říká Václav Hořejší z **Ústavu molekulární genetiky**. Škrtnat musel i **Ústav experimentální medicíny** pod vedením Evy Sykové: „Několik pracovníků muselo odejít do důchodu. Letos již nemáme rezervy pro přijetí nových lidí, budeme proto muset hledat mzdové prostředky v grantech. Obávám se ale, že tak budou postupovat i jiná pracoviště.“ Škrty pocítil i Ústav pro jazyk český, který již dle ředitele Karla Olivy musel omezit služby jazykové poradny.

Co bude po auditu? „Věřím, že si náš ústav udrží nejlepší hodnocení 1A, jež měl dosud. Pokud bychom měli všichni znovu sníženu institucionální podporu, nevím, koho bych propustila. Nemáme žádnou málo produktivní skupinu. Navíc problematika, již se zabýváme, není pokryta žádným jiným českým pracovištěm,“ tvrdí Syková.

Hořejší doufá, že finance zůstanou dle příslibu vlády na stejné úrovni i v roce 2011. „Bude záležet na výsledku hodnocení AV. Ústavy, které dopadnou špatně, mohou očekávat

finanční důsledky, některé možná budou i zrušeny nebo výrazně restrukturovány,“ myslí si genetik.

Dle Zdeňka Uherka, ředitele **Etnologického ústavu**, je nesmyslná představa vědce jako rachotící mašiny, z níž by se měly sypat patenty a expertizy. K nynější situaci, v níž se rodí texty o české kulturní historii, krajanech či menšinách, Uherek říká: „Museli jsme přestat platit lidi v důchodovém věku, ale oni stejně chodí do kanceláří, aby práci dokončili. Smutné však je, že řadu věcí, které vznikají na humanitních pracovištích AV, nelze odnikud, ani za drahé peníze, importovat či nahradit. Prostě už nebudou.“

Foto autor| ILUSTRACE: Vojtěch Velický

O autorovi| MARTIN RYCHLÍK (martin.rychlik@euro.cz)